

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд
Шумско газдинство „Шумарство“ Рашка
Број: 2605
Датум: 28.11.2024. године

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „ГОЛИЈА“ ЗА 2025. ГОДИНУ

Рашка, 2024. година

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд
Број: 19257
Датум: 29.11.2024 год.
Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

Редни број	САДРЖАЈ	Страна
I	УВОД	3
II	ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	3
III	ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	4
1.	Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима	4
2.	Приоритетне мере и активности на управљању културно – историјским вредностима	8
3.	Управљање природним вредностима	8
3.1.	Задаци и активности на заштити и управљању шумама	8
3.2.	Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном	10
3.3.	Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама	11
3.4.	Задаци и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредном земљишту	11
3.5.	Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа	11
3.6.	Задаци и активности на мониторингу	11
3.7.	Одржавање у П.П., „Голија“	22
IV	ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	23

V	ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	25
1.	Мере и услови	25
2.	Активности и учешће управљача на просторном планирању, изградњи и уређењу грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, на санацији подручја	25
VI	ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	26
1.	Мере и услови	26
2.	Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности	26
3.	Задаци и активности на развоју одрживог туризма	28
3.1.	Смернице за развој одрживог туризма	28
3.2.	План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма	28
VII	САРАДЊА	30
1.	Сарадња и партнерство са локалним становништвом	30
2.	Сарадња са другим власницима и корисницима непокретности у заштићеном подручју	30
3.	Сарадња са невладиним организацијама	30
4.	Међународна сарадња	31
5.	Сарадња са информативним гласилима и стручним часописима	31
VIII	ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ	32
IX	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	32

I УВОД

Програм управљања Парком природе „Голија“ за 2025. годину урађен је у складу са чланом 54. Закона о заштити природе („Сл.гл.РС“, број 36/09, 88/10 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/2021), Уредбе о заштити Парка природе „Голија“ („Сл.гл.РС“, 88/2024), Уредбе о еколошкој мрежи („Сл.гл.РС“, бр. 102/2010), Уредбом о режимима заштите („Сл.гл.РС“, бр. 31/2012).

На захтев ЈП „Србијашуме“, Министарство заштите животне средине је издало Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Парком природе „Голија“ за 2025. годину (акт број: 003228562 2024 14850 004 006 501 100).

Програмом управљања за 2025. годину за ПП „Голија“, који се налази у оквиру еколошке мреже Голија, дефинисани су основни циљеви на заштити, очувању и унапређењу природних и културно-историјских вредности Парка природе „Голија“, управљању природним ресурсима, научно-истраживачком раду, планирању и изградњи, промоцији подручја, сарадњи са локалном заједницом и другим субјектима, сарадњи са другим заштићеним добрима, међународној сарадњи, као и извори финансирања планираних активности.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Општи циљеви заштите и унапређења подручја су:

- Заштита, очување и унапређење постојећих природних и створених вредности, као и укупне предеоне, геолошке и биолошке разноврсности,
- Унапређење и наменско коришћење вредности подручја и одрживо управљање природним ресурсима, кроз обезбеђење стабилности екосистема, побољшање њиховог укупног стања, у чему активно учествују сви корисници парка, уз усклађен развој привредних активности са заштитом природе и потреба да се испуне три основне комплементарне функције Резервата биосфере.

Специфични циљеви:

- Очување и унапређење типова станишта која су од националног и међународног значаја.
- Заштита, очување и унапређење биолошке разноврсности (генетичке, специјске и екосистемске).

- Заштита, очување и унапређење геолошке разноврсности.
- Очување квалитета основних чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште), заштита од буке и обезбеђење адекватног управљања отпадом.
- Унапређење и очување шума парка природе кроз обезбеђење њихове стабилности и одрживог управљања.
- Заштита, очување и презентовање културно-историјских вредности и знаменитости.
- Очување пејзажних и амбијенталних вредности простора, као препознатљивог визуелног израза простора.
- Одрживи развој подручја и стварање услова за унапређење квалитета живота и рада локалног становништва кроз подстицање традиционалних делатности на подручју, пољопривреде, сеоског туризма, екотуризма и старих заната.
- Повећање свести јавности о вредностима подручја парка кроз разноврсне едукативне и промотивне садржаје за посетиоце свих узраста и способности.
- Унапређење информативно-презентационих и едукативних садржаја парка, како би се омогућио јединствени доживљај и ефикасно управљање посетиоцима подручја парка.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1. Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Приоритетне мере на управљању природним вредностима парка природе су заштита, управљање и унапређење стања природних вредности.

Заштиту, односно чување подручја и унутрашњи ред у заштићеном подручју, спроводиће служба чувара заштићеног подручја, кроз редовну контролу свих активности у Парку природе „Голија“, обележавање и чување граница заштићеног подручја, одржавање унутрашњег реда, као и контролу управљања комуналним отпадом у заштићеном подручју.

Активности на заштити подручја одвијаће се кроз обележавање граница и ознака заштићеног подручја, обележавање зона заштите, односно I, II и III степена заштите, постављање информативних табли, противпожарним дежурствима, патролним контролама на терену.

У складу са Правилником о унутрашњој организацији Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“ и Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Сл.гл.РС“, бр.85/09) формирана је Радна јединица „Парк природе Голија“, где имамо управника Радне јединице „ПП Голија“, 3 самостална референта за заштиту животне средине, 4 руководиоца чуварске службе и 31 чувар заштићеног подручја.

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2025. ГОДИНУ

Надзор, као саставни део система управљања ПП „Голија“, врши се путем чуварске службе са запосленим лицима и то: чувар заштићеног подручја; рибочувар; руководиоца чуварске службе заштићеног подручја и самостални референт за заштиту животне средине.

Планирана средства за бруто зараде чувара заштићеног подручја ПП „Голија“ и руководиоца чуварске службе:

Планирана средства за бруто зараде чуварске службе и руководиоца чуварске службе (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	31.438.886,00	Предузеће
Средства од накнада:	2.607.135,00	

Заједно са чуварима заштићеног подручја на пословима везаним за ПП „Голија“ раде и остали чувари ресурса. Њихове зараде ће делом бити финансиране из средстава накнада.

Планирана средства за бруто зараде осталих чувара ресурса у оквиру чуварске службе (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	982.726,00	Предузеће

У складу са Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја, послове у ПП „Голија“ обављаће и служба за опште и правне послове, служба за ловство, рибарство и остале ресурсе, служба за планирање и газдовање шумама и служба за финансије и рачуноводство. На изради управљачких докумената ПП „Голија“ (План управљања за период 2025-2034. године, Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби, Одлука о накнадама за коришћење заштићеног подручја, програм управљања и извештај о остваривању годишњег програма управљања), програма и извештаја управљања рибарским подручјем, изради стратешких процена утицаја на животну средину и изради других програма и пројеката, као и на реализацији истих, радиће самостални референти за заштиту животне средине газдинстава, (ШГ „Голија“ Ивањица, ШГ „Столови“ Краљево, ШГ „Шумарство“ Рашка) и управник ПП „Голија“. Управник ПП „Голија“ је укључен у реализацију и контролу спровођења програма и планова, координацију како између газдинстава, тако и између локалних самоуправа, и на овим пословима је ангажован у току целе године.

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ ГОЛИЈА ЗА 2025. ГОДИНУ

За рад осталог особља запосленог код управљача, самосталних референата, као и управника у ПП „Голија“, планирана су средства:

Планирана средства за бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на изради управљачких докумената, њиховој реализацији и контроли спровођења истих (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	320.000,00	Предузеће
Управљач:	848.104,00	
Средства од накнада:	10.103.366,00	

У оквиру трошкова средстава за остале трошкове чуварске службе, поред планиране обуке и едукације, планирани су и трошкови амортизације и одржавања теренских возила (регистрација, трошкови горива и мазива и сервисирања возила) за шта су планирана средства у износу од:

Планирана средства за остале трошкове чуварске службе (регистрација теренских возила, гориво и сервисирање возила) (динара)		Извршилац посла
Управљач:	416.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	865.000,00	

Планирана је набавка службених униформи, за шта су планирана средства у износу од:

Планирана средства за набавку службених униформи (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	979.200,00	Предузеће

Планирана је набавка основних средстава рада: 2 теренска возила и набавка техничке опреме: мобилни телефони, камере за надзор и др. Потребна финансијска средства су:

Планирана средства за трошкове набавке средстава рада (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	7.757.000,00	Предузеће

Планирана су средства за усавршавање чуварске службе у износу од:

Планирана средства за усавршавање чуварске службе (динара)		Извршилац посла
Управљач:	30.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	100.000,00	

Активност на одржавању подручја односи се на чување и обнављање утврђених граница заштићеног подручја, њиховом обележавању на терену, доношење катастарског операта, рад других служби на управљању подручјем, односно израда управљачких докумената.

Планирана средства за израду базе података у ГИС-у – рад на терену, набавка опреме за стручну службу (динара)		Извршилац посла
Управљач:	253.038,00	Предузеће
Средства од накнада:	500.000,00	

Влада Републике Србије донела је Уредбу о проглашењу Парка природе „Голија“, која је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 88/07.11.2024. године. Новом Уредбом повећана је површина ПП „Голија“ са 75.183 ха на 75.838 ха и кориговане су границе режима заштите I и II степена, односно извршено је њихово преклапање са границама централне и заштитне зоне у Резервату биосфере, које су претходно биле ревидиране. Обележавање и одржавање граница ПП „Голија“ спроводиће се у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара.

Планирана средства за обележавање и одржавање граница заштићеног подручја, израда и постављање табли - ознака и инфо табли (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	2.472.810,00	Предузеће
Управљач:	174.740,00	
Средства од накнада:	3.181.900,00	

2. Приоритетне мере и активности на управљању културно–историјским вредностима

У току године, на свим манифестацијама, презентацијама, организованим посетама, промовисаће се и културно-историјске вредности Парка природе, посебно манастири: Студеница, Градац, Придворица, Ковиље, као и Испосница Светог Саве и многе сеоске цркве. Управљач ће у циљу заштите културно-историјског наслеђа, вршити контролу поштовања дефинисаних мера заштите и услова заштите природе при извођењу радова и активности на заштићеним објектима.

У оквиру планираних мера, ПП „Голија“ има у плану активну сарадњу са Заводом за заштиту споменика културе и Заводом за заштиту природе Србије и наставак истраживања културног наслеђа Парка природе „Голија“.

Валоризација и инвентаризација културног наслеђа којим ово подручје обилује је од великог значаја, што ће представљати потенцијал за промоцију подручја као културно историјског наслеђа. Претходних година започет је мониторинг културног наслеђа. Током 2025. године планиран је наставак активности.

Планирана средства за мониторинг културног наслеђа (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	300.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	350.000,00	

3. Управљање природним ресурсима

3.1. Задаци и активности на заштити и управљању шумама

Управљање шумама у ПП „Голија“ спроводиће се у складу са дефинисаним режимима заштите, Законом о шумама и планским документима који су донети за шуме, а то су: План развоја за Доњеибарско шумско подручје; План развоја за Горњеибарско шумско подручје; План развоја за Голијско шумско подручје; Основе газдовања шумама за 19 газдинских јединица у шумским газдинствима које су на подручју ПП „Голија“ и Програм газдовања шумама сопственика - физичка лица (шуме у приватном власништву).

Значајан задатак у програмском периоду је спровођење активности на планирању, очувању, заштити и унапређењу шумских екосистема ПП „Голија“:

1) Израда основа газдовања шумама на подручју Парка природе „Голија“ вршиће се сагласно законској процедури условима заштите природе, планом намене површина и мерама унапређења стања шумских екосистема Парка природе „Голија“, по газдинским јединицама у роковима за њихово доношење. Током 2025. године урадиће се теренски радови за Г.Ј. „Радочело -Црепуљник“ и Г.Ј. „Горња

Студеница“, који ће бити усаглашени са мерама и режимима заштите прописаним за Парк природе „Голија“.

Израда Основа газдовања у државним шумама и Програма газдовања шумама сопственика, производња садног материјала и пошумљавање (динара)		Извршилац посла
Управљач:	6.418.609,00	Предузеће

2) Заштита шума од биљних болести, штеточина и пожара, вршиће се на основу извештаја прогнозно извештајне службе Института за шумарство и праћења стања на терену, предузимањем мера на спречавању штетних последица и санационим мерама, као приоритетни и стални задаци Предузећа. Спроводиће се све мере на санитарно – узгојним и другим радовима који су предвиђени Годишњим планом газдовања шумама за 2025. годину.

Шумска газдинства на територији ПП „Голија“, у претходним годинама, поставила су феромонске клопке као најбољи и најефикаснији начин борбе против штеточина, што је довело до смањења сушења четинарских шума на подручју Голије. Активности на заштити шумских екосистема вршиће се кроз праћење стања шума на постављеним огледним површинама. Посебна активност на заштити шума одвијаће се кроз мониторинг инсеката, односно сипаца поткорњака и њихово сузбијање применом феромонских клопки

Планирана средства за радове на гајењу и заштити шума (динара)		Извршилац посла
Управљач:	9.668.627,00	Предузеће

У циљу заштите шума од пожара предузимају се следеће мере:

- Пропаганда и едукација локалног становништва и локалне самоуправе уз указивање на штетно деловање пожара, забрану ложења ватре на отвореном, обавезна дежурства приликом паљења пољопривредних површина у близини шуме.
- Свакодневни, а посебно у критичном периоду, обиласци терена ради уочавања настанка пожара и хитног предузимања мера локализовања и гашења пожара.
- Успостављање система, службе праћења и обавештавања о стању на терену.
- Одржавање путева и влака који служе и као противпожарне пруге. Сви облици заштите, због угрожености комплекса, представљају планску и јединствену целину, уз уважавање специфичности планираних мера у појединим деловима комплекса на које се односе.

Шумске саобраћајнице су услов за квалитетно, економично и рационално газдовање шумским ресурсима. Шумске саобраћајнице служе за извођење биолошких радова, заштиту шуме од абиотичких и биотичких фактора, заштиту од пожара, коришћење шума и осталих шумских ресурса. Посебно је важно истаћи чињеницу да се путеви у ПП „Голија“ користе и за задовољавање потреба становништва у руралним подручјима и привреде.

3) Активности на заштити и коришћењу споредних шумских производа, са приоритетом заштите следећих врста: боровнице, јестивих гљива и лековитог биља.

Планирана средства за набавку дозволе министарства за сакупљање дивље флоре и фауне (динара)		Извршилац посла
Управљач:	100.000,00	Предузеће Стручне институције

3.2. Задаци и активност на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

Развој и унапређење ловства оствариће се побољшањем стања и фонда дивљачи у постојећим ловиштима и формирањем комерцијалних ловишта у складу са режимима заштите, уз активну заштиту не ловне дивље фауне. Такође, усаглашавање интереса шумарства и ловства са развојем туризма на подручју ПП „Голија“ и контролу активности и мониторинг дивљачи на подручјима којима газдују ловачка удружења.

Риболовним водама Парка природе „Голија“, управљаће се на основу Годишњег програма управљања за 2025. годину, усаглашеног са Програмом управљања рибарским подручјем „Парка природе Голија“ за период 2023-2032. година.

На риболовним водама Парка природе „Голија“, вршиће се искључиво рекреативни риболов „улови и пусти“, уз пратњу чувара Парка природе „Голија“ са продајом дозвола. За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за пројекте и програме у области рибарства (динара)		Извршилац посла
Управљач:	54.500,00	Предузеће Стручне институције
Средства од накнада:	2.553.980,00	

3.3. Задачи и активности на заштити, развоју и управљању водама

Коришћење извора за потребе водоснабдевања пијаћом водом вршиће се у складу са Уредбом о заштити ПП „Голија“ и условима које пропише Завод за заштиту природе Србије, како би се спречило каптирање извора без предходних услова за извођење радова и прописаних услова за коришћење изворишта на подручју ПП „Голија“.

У ПП „Голија“ квалитет вода је задовољавајући што је условљено степеном (не) развијености подручја, односно одсуством већих производних објеката и слабе насељености подручја. Највише је присутно загађење органским материјама из насеља и викендица. Загађивање подземних вода је последица неадекватног третмана септичких јама у свим сеоским и викенд насељима. Стална активност управљача биће да у сарадњи са надлежним инспекцијским службама спречи загађивање вода.

3.4. Задачи и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредним земљиштем

У коришћењу земљишта на подручју Парка природе „Голија“ утврђиваће се услови за његово наменско коришћење за активности које ће се усмеравати на примену био техничких мера повећања његове плодности и заштите у циљу повећања пољопривредне производње, уз максимално коришћење специфичних природних погодности за сточарску производњу и обезбеђење заштите природних ливадско-пашњачких вредности.

Планиран је одрживи развој пољопривреде, развој земљорадње, сточарства, воћарства и пчеларства уз контролисану и што мању употребу хемијских средстава и развој органске пољопривреде

3.5. Задачи и активности на коришћењу споредних шумских производа

Споредни шумски производи су значајан природни ресурс Парка природе „Голија“. Активности на заштити споредних шумских производа, одвијаће се кроз контролу брања и промета гљива, лековитог биља и шумских плодова, као и спречавање сече грана четинара.

Значајан природни ресурс је и шумски остатак настао при коришћењу шума који се користи као биомаса за производњу пелета, брикета и др.

3.6. Задачи и активности на мониторингу

Праћење, строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња и гљива, праћење стања природних ресурса у заштићеном подручју (речних водотока, земљишта, шума и др.), и уношење промена у годишње извођачке планове газдовања шумама, је редовна пословна активност ревидних инжењера шумарства оних газдинских јединица које се територијално налазе у ПП „Голија“.

Мониторинг у Парку природе „Голија“ је редовна и обавезна активност стручних служби управљача, реверних инжењера и чувара заштићеног подручја.

Полазећи од природних и створених вредности које чине темељне вредности подручја Голије, од реализованих научноистраживачких пројеката у претходном периоду, од пројеката који су започети и који још трају, приоритетни научноистраживачки пројекти у току 2025. године су:

1) Наставак мониторинга медведа, вишегодишњи пројекат који се у последњих пет година реализује у сарадњи са Биолошким факултетом Универзитета у Београду.

Током 2025. године у плану је наставак активности и то:

- Маркирање медведа GPS огрлицом (анализа кретања, активности током периода активности, идентификација зимског склоништа (локација, тип, експозиција, надморска висина) и дужине трајања хибернације.
- Наставак праћења и утврђивање стварног стања популације медведа на подручју Парка природе „Голија“,
- Прикупљање неинвазивних узорак (фецеса и длаке) медведа на подручју ПП „Голија“,
- Успостављање методологије за процену броја јединки мрког медведа на основу молекуларно-генетичких анализа заснованих на неинвазивно прикупљеним узорцима,
- Утврђивање полне структуре популације медведа,
- Праћење здравственог стања на основу података прикупљених са фотозамки,
- Предлози за унапређење будућег газдовања, заштите и мониторинга мрког медведа у ПП „Голија“,
- Анализа постојећих ловно-техничких објеката и предлог локација за изградњу нових објеката (хранилишта и др),
- Организовање једног семинара за управљача и заинтересованих представника локалне заједнице и удружења,
- Достава извештаја о реализацији активности на Пројекту.

За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за наставак мониторинга медведа (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	400.000,00	Предузеће Стручне институције
Средства од накнада:	400.000,00	

2) Мониторинг истраживања гљива у ПП „Голија“

С обзиром да ободи Голије представљају једно од најзначајних гљиварских подручја у Србији, у току 2025. године планиран је наставак мониторинга истраживања гљива у ПП „Голија“. Циљ пројекта је да се кроз популаризацију заштите станишта са ретким и угроженим врстама гљива на Голији, односно едуковањем младих и шире јавности, укључујући и посетиоце парка, подигне свест о неопходности заштите природе и природних добара као ресурса за одрживи развој.

Као специфични циљеви пројекта су промовисање природног богатства и специфичности Голије као станишта ретких и угрожених врста гљива и прибављање података о тренутном стању на терену о диверзитету гљива. Такође едукацију заинтересованих страна и циљних група пре свих деце и омладине, а онда и сакупљача и откупљивача печурака. Циљ нам је да укажемо и на неправилности приликом комерцијалног прикупљања гљива и да едукујемо бераче гљива да се придржавају важећих прописа из те области.

Активностима мониторинга гљива у току 2025. године, омогући ће се припрема и израда научних и стручних публикација, припрема и израда едукативних и популарних садржаја у служби промоције, унапређења и популаризације заштићеног подручја.

За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Мониторинг истраживања гљива у ПП "Голија" (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	200.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	250.000,00	Стручне институције

3) Анализа лековитог биља на подручју Парка природе „Голија“

Током 2024. године настављен је мониторинг, у сарадњи са Биолошким факултетом Универзитета у Београду, са већим освртом на анализу лековитог биља на подручју Парка природе „Голија“. У 2025. години у плану је наставак активности са следећим резултатима истраживања:

- Прелиминарна листа лековитог биља у ПП „Голија“;
- карта распрострањења одабраних врста на основу података добијених током истраживања;
- база података о врстама биљака (ексел формат) на основу података добијених током истраживања;

- процена стања популација одабраних врста;
- преглед актуелних фактора угрожавања врста и њихових станишта;
- колекција фотографија регистрованих биљака са припадајућим типовима станишта;
- препоруке и смернице заштите одабраних популација биљних врста од приоритетног значаја за заштиту;
- припрема и израда научних и стручних публикација, припрема и израда едукативних и популарних садржаја у служби промоције, унапређења и популаризације заштићеног подручја.

Планирана средства за анализу лековитог биља на подручју Парка природе „Голија“ (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	200.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	500.000,00	Стручне институције

4) Мониторинг гео наслеђа

Претходних година реализовано је рекогносцирање терена на подручју ПП „Голија“, маркирање и обележавање (инфо таблама) постојећих геолошких, спелеолошких, хидролошких и сл. објеката у сарадњи са Географским факултетом Универзитета у Београду.

У 2025. години планиран је наставак активности и то предузимање комплексних теренских истраживања - рекогносцирање терена на подручју ПП „Голија“, маркирање и обележавање (3 објекта инфо таблама) постојећих геоморфолошких, геолошких, спелеолошких, хидролошких и сл. објеката, испитивање и нових објеката који се буду евентуално открили приликом рекогносцирања терена, те на тај начин стварање инвентара објеката геонаслеђа самог парка природе.

Очекивани резултати:

- Евидентирање постојећих објеката геолошког наслеђа;
- Утврђивање тачних локација постојећих објеката геолошког наслеђа и формирање одговарајуће фотодокументације;
- Евидентирање постојећих објеката геоморфолошког наслеђа;
- Утврђивање тачних локација постојећих објеката геоморфолошког наслеђа и формирање одговарајуће фотодокументације;
- Евидентирање постојећих објеката хидролошког наслеђа;
- Утврђивање тачних локација постојећих објеката хидролошког наслеђа и формирање одговарајуће фотодокументације;

- Евидентирање локалитета изражених вредности геодиверзитета – идентификација потенцијалних објеката геонаслеђа;
- Израда карте постојећих и потврђених објеката геолошког, геоморфолошког и хидролошког наслеђа Голије.
- Обележавање 3 објекта инфо таблама.
- Достава извештаја о реализацији активности на Пројекту.

За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за мониторинг гео наслеђа (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	200.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	200.000,00	Стручне институције

5) Конзервација и усмерено коришћење шумских генетичких ресурса на подручју Парка природе „Голија“ са посебним освртом на ендемичне, ретке и угрожене врста биљака – Парк природе "Голија" одликује се богатством природних, културних и створених вредности и као такав представља једно од најзначајнијих заштићених подручја у Србији, у коме је присутна велика биолошка разноврсност. У оквиру ње, значајно место заузимају шумски генетички ресурси који представљају генетички диверзитет садржан у различитим врстама шумског дрвећа.

Планом управљања ПП „Голија“ за период 2021-2030. г., у оквиру приоритетних задатака научноистраживачког и образовног рада, предвиђене су активности на конзервацији и усмереном коришћењу шумских генетичких ресурса са посебним освртом на ендемичне, ретке и угрожене врста биљака, које представљају посебну вредност овог подручја.

Активности у овом правцу су започете у сарадњи са Шумарским факултетом Универзитета у Београду, на неколико локалитетима на територији града Краљева и општине Рашка, 2018. године. Настављена су 2024. године на 6 локалитета на територији општине Ивањица. За наредну фазу истраживања предвиђени су преостали локалитети на територији општине Ивањица.

Циљ пројекта и очекивани резултати: процена стања и дефинисање конкретних мера конзервације и усмереног коришћења расположивог генофонда циљних врста дрвећа (ендемичне, реликтне, ретке, угрожене и врсте под ризиком) на подручју ПП "Голија".

Пројектне активности:

- Прикупљање и проучавање литературних података везаних за истраживано подручје;
- Рекогносцирање терена и евидентирање генофонда дрвенастих врста;
- Избор циљних врста дрвећа у складу са конзервационим принципима;
- Снимање и картирање генофонда циљних врста;
- Дефинисање угрожавајућих фактора који доводе до генетичке ерозије на истраживаним локалитетима;
- Дефинисање мера *in situ* конзервације генофонда циљних врста;
- Дефинисање мера *ex situ* конзервације генофонда циљних врста;
- Јачање капацитета управљача и промоција пројектних активности;
- Израда извештаја за пројекат.

Планирана средства за конзервацију и усмерено коришћење шумских генетичких ресурса на подручју Парка природе „Голија“ са посебним освртом на ендемичне, ретке и угрожене врста биљака (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	1.700.000,00	Предузеће Стручне институције

6) Мониторинг влажних станишта

Током 2024. године започет је мониторинг у сарадњи са Биолошким факултетом Универзитета у Београду, у 2025. години у плану је наставак активности са следећим резултатима истраживања:

- Преглед репрезентативних влажних типова станишта ПП „Голија“;
- Карта вреднованих типова станишта (метод полигона) на основу података добијених током анализа података и теренске верификације одабраних подручја;
- Инвентура, евалуација и мониторинг одабраних представника флоре и фауне са посебним освртом на таксоне од конзервационог или биоиндикаторског значаја;
- Анализа актуелног стања очуваности и фактора угрожавања;
- Предлог потенцијалних активности на заштити, очувању и унапређењу стања односно њихових природних, предеоних или презентационих карактеристика;
- Колекција фотографија истраживаних влажних станишта и карактеристичних представника флоре и фауне;
- Коначани извештај са резултатима истраживања.

За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за мониторинг влажних станишта (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	300.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	400.000,00	Стручне институције

7) Израда и реализација програма реинтродукције ишчезлих врста

Израда Програма реинтродукције липљена у реку Студеницу, у 2025. години, представља важан корак у обнови и очувању ове угрожене врсте риба. Програм би требао обухватити неколико кључних фаза како би се обезбедио успешан повратак липљена у природно станиште. Основни кораци у изради овог програма:

1. Анализа тренутне ситуације

- **Проценити стање екосистема реке Студенице:** Истражити квалитет воде, температуре, ниво загађења, присуство других врста риба и потенцијалних предатора.
- **Идентификација постојећих претњи:** Дефинисати факторе који су довели до смањења броја липљена (попут загађења, промена у стаништима, прекомерног риболова, итд.).

2. Избор и обезбеђивање генетског материјала

- **Одабрати извор рибљег материјала:** Обезбедити липљена са других, здравијих водотока, уз поштовање генетске разноликости врсте.
- **Развити план за одржавање генетске чистоте врсте** како би се избегло укрштање са сличним врстама.

3. Припрема станишта

- **Реновација и очување станишта:** Уклонити изворе загађења и препознати тачно подручје за реинтродукцију. То може укључивати чишћење корита реке, обнављање природних станишта, садњу вегетације и обезбеђивање заклоњених простора за мрест.
- **Контрола температуре и протока воде:** Осигурати услове у води који су погоднији за живот липљена, што подразумева контролу нивоа кисеоника и температуре воде.

4. Фаза реинтродукције

- **Пустити липљена у одговарајуће периоде:** За реинтродукцију је важно одабрати одговарајуће временске услове, посебно током периода мреста када су млади липљени посебно рањиви.
- **Обезбедити праћење:** Око 3-5 година након реинтродукције, пратити успешност насељавања врсте, бројност и опстанак риба, као и евентуалне промене у екосистему.

5. Континуирано праћење и заштита

- **Мониторинг популације:** Редовно пратити бројност, здравље и понашање популације липљена. То подразумева узорковање и анализирање старосне структуре, раст и услове мреста.
- **Законодавне мере и заштита:** Појачати мониторинг риболовних активности и поставити правила која ће спречити прекомеран риболов липљена и других угрожених врста.

6. Едукација и сарадња са локалним заједницама

- **Подизање свести о значају заштите липљена:** Едуковати локално становништво, риболовце и туристе о важности очувања ове врсте.
- **Сарадња са стручњацима и институцијама:** Радити са организацијама, владиним и невладиним институцијама које се баве очувањем биодиверзитета, као и са локалним властима.

7. Евалуација и прилагодбе програма

- **Редовно оцењивање ефеката програма:** На основу прикупљених података, кориговати приступ ако се уоче проблеми са преживљавањем или здрављем риба.
- **Извештаји и публикације:** Правити извештаје који ће помоћи у ширењу знања о улози и успеху овог програма у ширем контексту заштите природних ресурса.

Овај Програм реинтродукције липљена у реку Студеницу захтева тимски рад између стручњака за екологију, биологе, локалне власти и заједнице, како би се створили услови за дугорочну одрживост ове врсте у природном станишту.

Планирана средства за израду и реализацију програма реинтродукције ишчезлих врста (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	500.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	700.000,00	Стручне институције

8) Анализа понуде локалних производа и израда програма за унапређење производње хране органског порекла и трошкови реализације

Анализа понуде локалних производа и израда програма за унапређење производње хране органског порекла, као и трошкови реализације, захтева неколико кључних корака:

1. Анализа понуде локалних производа

- **Категорије производа:** Прво, потребно је направити категоризацију локалних производа према врсти хране (нпр. поврће, воће, месо, млечни производи, мед, итд.). Ово може укључивати анализу тренутног стања производње органске хране у Парку природе „Голија“.
- **Идентификација произвођача:** Утврдити све локалне произвођаче и њихов капацитет. То може укључивати мала пољопривредна газдинства, задруге, породичне фарме и веће пољопривредне компаније које се баве органском производњом.
- **Квалитет производа:** Анализирају да ли производи задовољавају стандарде органске производње, као и присутност сертификата (нпр. ЕУ органик сертификат, или домаћи сертификати).
- **Тржиште и потражња:** Проучити локалну потражњу за органским производима, укључујући анализу конкуренције, тржишних цена, маркетиншких канала (тржнице, online продаја, продавница здраве хране).

2. Израда програма за унапређење производње хране органског порекла

Програм треба да буде усмерен на побољшање квалитета, квантитета и одрживости производње органске хране. Кључни елементи програма могу укључивати:

- **Обука и едукација пољопривредника:** Програм обуке о принципима органске производње, техникама одрживог управљања земљиштем, употреби природних ђубрива и заштите биља.
- **Подстицаји за сертификацију:** Стварање стимулативних програма за произвођаче да се сертифицију као органски произвођачи, укључујући финансијску помоћ за трошкове сертификације.
- **Техничка и финансијска подршка:** Увођење субвенција за куповину опреме за органску производњу, као што су системи за наводњавање, биолошка заштита од штеточина, специјализоване машине за сетву и бербу.
- **Повезивање са тржиштем:** Развијање маркетиншких стратегија, као и сарадње са дистрибутерима, продавцима и ресторанима како би се побољшала продаја органских производа.
- **Подршка за истраживање и иновације:** Подстицање истраживања у области органске пољопривреде, нових техника узгоја и производње са циљем смањења трошкова и повећања продуктивности.

3. Трошкови реализације програма

Трошкови реализације програма могу бити подељени у неколико категорија:

- **Обука и едукација:** Трошак организовања семинара, радионица, едукативних материјала, као и ангажовања стручњака за обуке.
- **Субвенције за сертификацију и опрему:** Трошкови субвенционисања сертификације и набавке специјализоване опреме за органске произвођаче.
- **Подстицаји за истраживање:** Трошкови истраживања и развоја нових технологија, укључујући експерименте са различитим техникама обраде земљишта, употребом природних препарата, и побољшањем генетског материјала биљака.
- **Маркетиншки и промотивни трошкови:** Трошак промоције органских производа на тржишту, укључујући оглашавање, организацију сајмова, креирање web сајтова и продајних канала.
- **Административни трошкови:** Трошак координације и управљања програмом, укључујући запошљавање административног особља, израда извештаја и праћење успешности програма.

4. Одржива производња и дугорочни циљеви

Програм би требало да буде дугорочан, са нагласком на одрживост. Трошкови би требали бити балансирани са очекиваним повратом кроз:

- **Повећање конкурентности и извозних капацитета** кроз повећање производње и стварање брэнда органских производа.
- **Задовољство потрошача и већа потражња за органском храном** може довести до стабилнијих и виших цена, што може резултирати вишим приходима за произвођаче.
- **Заштита животне средине** кроз примену одрживих пракси и смањење негативних утицаја на околину.

Програм за унапређење производње хране органског порекла захтева синергију између локалних произвођача, државних институција и тржишта. Кроз комбинацију едукације, финансијских подстицаја и маркетиншке подршке, може се повећати обим производње, побољшати квалитет производа и осигурати дугорочна одрживост органске пољопривреде. Трошкови реализације овог програма су значајни, али се дугорочно могу исплатити кроз повећану потрошњу и веће приходе од извоза.

Планирана средства за анализу понуде локалних производа и израду програма за унапређење производње хране органског порекла и трошкова реализације (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	250.000,00	Предузеће Стручне институције

9) Спелеолошка истраживања

Наставак спелеолошких истраживања у Парку природе „Голија“ има за циљ детаљније мапирање и документовање спелеолошких објеката, укључујући пећине, јаме и подземне реке. Истраживања се спроводе уз помоћ стручњака и спелеолога, који примењују најновију технологију, како би тачно лоцирали и анализирали спелеолошке формације.

Голија је део значајног еколошког система, а спелеолошке истраживачке активности не служе само научним и туристичким циљевима, већ и очувању природног богатства тог подручја. Спелеолошки објекти на Голији често садрже специфичне микроекосистеме, укључујући ретке врсте фауне и флоре, због чега се истраживања спроводе уз строго поштовање заштитних норми.

Кроз оваква истраживања се помаже и развој еколошког туризма, јер Голија постаје све атрактивнија дестинација за љубитеље природе и авантуристе, који желе да истраже подземне светове у овом делу Србије.

Током 2025. године у плану је рекогносцирање терена на подручју ПП „Голија“, маркирање и обележавање (инфо таблама) постојећих спелеолошких објеката, испитивање и нових објеката који се буду евентуално открили приликом рекогносцирања терена,

За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за спелеолошка истраживања (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	200.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	250.000,00	Стручне институције

10) Реконструкција и конзервација објеката градитељског наслеђа

Реконструкција и конзервација објеката градитељског наслеђа у Парку природе "Голија" има за циљ очување културне баштине ове планине, који је богат историјским и архитектонским вредностима. Овај процес је важан како би се заштитили објекти попут старих цркава, кућа, воденица и других традицијских грађевина од пропадања, чиме се очува идентитет и традиција овог подручја.

Конкретне активности укључују:

- 1. Документацију објеката** – Снимање постојећег стања и утврђивање историјског значаја објекта.
- 2. Реставрацију и обнову** – Обнављање оштећених делова објеката, уз очување оригиналних материјала и елемената.

3. Заштиту природног и културног наслеђа – Примена савремених техника, које не нарушавају аутентичност објеката, али омогућавају модернизацију у складу са еколошким принципима.

Планирана средства за реконструкцију и конзервацију објеката градитељског наслеђа (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	350.000,00	Предузеће Стручне институције

11) Активности на збрињавању дивљих животиња

У оквиру стручних послова заштите природе, ПП „Голија“ учествује и у прихвату и привременом збрињавању болесних, повређених, напуштених и онеспособљених за самостално преживљавање строго заштићених и заштићених дивљих животињских врста које се налазе на Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, као и обавештавању Министарства заштите животне средине (Сектора за надзор и предострожност у животној средини) или Завода за заштиту природе Србије.

Планирана средства за активности на збрињавању дивљих животиња (динара)		Извршилац посла
Управљач:	100.000,00	Предузеће Стручне институције
Средства од накнада:	50.000,00	

3.7. Одржавање у ПП „Голија“

За време одржавања манифестација, сабора (1. мај – локалитети Одвраћеница, Градац, Дајићко језеро, Голијска река, и Бинићко поље; 28. јун Видовдан – локалитети Рудно, Бревина, Шереметовица и Кути; 7. јул – локалитети Одвраћеница и Шереметовица; 21. јул – локалитет Дајићко језеро; 02. август – локалитети Одвраћеница, Шереметовица, Кути и Мланча; 19. август - локалитет Градац; 21. септембар - локалитет Студеница) планира се, одржавање уредности, односно уклањање отпада после одржаних манифестација и одвоз смећа са уређених излетишта, анимирање локалног становништва, као и организовање акција невладиних организација, спортских клубова, риболовачких клубова и школа на санацији и чишћењу комуналног отпада. Организовање и опремање за

ефикасно управљање отпадом, санација дивљих депонија, чишћење и одржавање заштићеног подручја ПП „Голија“ спроводиће се у планској 2025. години, кроз рад чуварске службе. Конкретно:

- набавка врећа и заштитних рукавица,
- постављање корпи за привремено одлагање отпада,
- превоз и дневнице радника (односи се на раднике који су у оквиру служби управљача),
- превоз активиста до места сакупљања, као и транспорт отпада до депоније,
- организацију чуварске службе за време одржавања манифестација као и контрола излетишта,
- организацију радионица за едукацију са циљем подизања свести о заштити животне средине,
- услуге комуналних предузећа локалних самоуправа које су у оквиру парка, а које раде на чишћењу контејнера у насељеним местима (Девихи, Придворица, Беле Воде, Голијска река, Одвраћеница и Братљево).

За реализацију планираних активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за управљање отпадом (динара)		Извршилац посла
Управљач:	100.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	2.290.000,00	

IV Приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада

Приоритетни задаци научно истраживачког и образовног рада произилазе из стања природних и створених вредности и потребе њихове заштите, очувања и унапређења.

- Праћење процеса сушења шума у заштићеним добрима - пројекат се реализује у сарадњи са Институтом за шумарство - Београд. За наведени пројекат, управљач учествује кроз логистичку подршку у обезбеђивању смештаја на терену истраживача, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
- Дефинисање метода и начина спровођења мониторинга биодиверзитета; односи се на сарадњу са Шумарским факултетом, Биолошким факултетом, Институтом за ботанику и ботаничка башта Јевремовац, Институтом за биолошка истраживања „Синиша Станковић“,

Институтом за низијско шумарство и заштиту животне средине, Природно-математичким факултетом, Заводом за заштиту природе, Покрајинским заводом за заштиту природе, Природњачки музеј Београд и другим научно истраживачким установама.

- Истраживање културног наслеђа подручја - активност Управљача у сарадњи са Заводом за заштиту споменика и Заводом за заштиту природе Србије. За наведени пројекат, управљач учествује кроз логистичку подршку у обезбеђивању смештаја на терену истраживача, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
- Истраживање гео наслеђа - активност Управљача у сарадњи са Географским факултетом Универзитета у Београду. За наведени пројекат, управљач учествује кроз логистичку подршку у обезбеђивању смештаја на терену истраживача, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
- Истраживање утицаја климе на биодиверзитет подручја Голије - сарадња са Републичким хидрометеоролошким заводом.
- Очување и унапређење стања шумских екосистема - контролисана експлоатација дрвних и недрвних шумских производа.
- Успостављање еколошке мреже.
- Очување и унапређење стања пашњака и ливада - појачано контролисање испаше стоке, у власништву локалног становништва.
- Реинтродукција аутохтоних раса домаћих животиња - сарадња са Пољопривредним факултетом у Београду, сарадња са ветеринарским институтом, као и сарадња са Средњом пољопривредном школом у Краљеву.
- Едукација локалног становништва у области заштите природних и створених вредности ПП „Голија“ - организовање семинара.
- Едукација локалног становништва у области туризма - утврђивање потенцијала, мотивисање становништва, успостављање критеријума.
- Подизање нивоа свести локалне заједнице у циљу очувања биодиверзитета Голије - указати на вредности ресурса, којима располажемо.
- Едукација локалног становништва у области одрживог коришћења шумских плодова, лековитог биља и гљива - упознавање локалног становништва са законом о заштићеним врстама.
- Едукација свих популација корисника ПП „Голија“ у области спровођења прописаних режима заштите - упознавање са прописима за различите степене режимима заштите.
- Едукација локалног становништва у области одрживог управљања отпадом мотивација и инсистирање на рециклажи.

V Планирање, изградња и уређење подручја

1. Мере и услови

Радови и активности на планирању, изградњи и уређењу ПП „Голија“ изводиће се у складу са дефинисаним режимима заштите и условима заштите природе које ће издати Министарство заштите животне средине, а на основу захтева носилаца активности и радова који ће се извршавати у заштићеном подручју.

Управљач ће за своје планиране радове и активности на подручју Парка природе „Голија“ прибављати услове заштите природе и вршити контролу других носилаца радова и активности у смислу поседовања и поштовања услова заштите природе.

2. Активности и учешће управљача на просторном планирању, изградњи и уређењу грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградња рекреативне инфраструктуре, на санацији подручја

У 2025. години, планирају се следећи радови у области уређења на делу Парка природе „Голија“ који је у надлежности:

- ШГ „Голија“ Ивањица, планира се: израда и постављање путоказа (25 ком) и информативних табли (5 ком), израда и постављање дрвених мобилијара: надстрешнице (3 ком) и клупе (7 ком), одржавање постављених мобилијара (табле, путокази, надстрешнице), уређење значајних локација, уклањање растиња (кошење дуж стаза, око мобилијара, табли), уређење пешачких стаза, уређење бициклистичких стаза и уређење пута до заштићеног подручја.
- ШГ „Столови“ Краљево, планира се: израда и постављање: табли, инфо табли и ознака, одржавање постављених мобилијара (табле, путокази, надстрешнице), уређење значајних локација, уређење пешачких стаза и одржавање путева до заштићеног подручја.
- ШГ „Шумарство“ Рашка, планира се: израда и постављање табли (10 ком) и путоказа (10 ком), израда и постављање дрвених мобилијара: информативне табле (3 ком), надстрешница (1 ком) и клупа (4 ком), одржавање постављених мобилијара (табле, путокази, надстрешнице), уклањање растиња (кошење дуж стаза, око мобилијара, табли) и уређење пута до заштићеног подручја.

Активности на уређењу простора биће реализоване, када је у питању израда реквизита избором извођача путем јавне набавке. Радови на уређењу пута до заштићеног подручја биће реализовани делом путем јавне набавке, а делом сопственом радном снагом и механизацијом.

За реализацију планираних радова потребна су средства у износу од:

Планирана средства за радове на уређењу простора односно постављању мобилијара, одржавању мобилијара и уређењу пешачке стазе (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	9.455.540,00	Предузеће

Уређење локалних путева у ЗП:

Уређење локалних путева у ЗП (динара)		Извршилац посла
Управљач:	2.846.160,00	Предузеће
Средства од накнада:	3.825.460,00	

VI Промоција вредности заштићеног подручја

1. Мере и услови

Управљач заштићеног подручја планира у 2025. години, као и у претходним годинама да врши промоцију вредности ПП „Голија“ кроз учешће на разним конференцијама, саветовањима, семинарима, скуповима, сајмовима и кроз штампање разног пропагандног материјала.

Основни мотиви посете ПП „Голија“ су: рекреација, планинарење, организовање разних спортских такмичења у летњем и зимском периоду, зимски спортови, као и научна истраживања, едукација, екскурзије, сакупљање шумских плодова и лековитог биља, празничне и верске посете са организованим скуповима.

2. Задаци на развоју културно образовних и информативно пропагандних активности

Полазећи од значаја који има ПП „Голија“ планирају се следеће активности на промоцији природних и створених вредности ПП „Голија“:

- Припрема и израда промотивног материјала о Парку природе „Голија“, која ће бити доступна великом броју корисника и посетиоца Голије. Активност ће реализовати извођач који буде изабран у поступку јавне набавке.

Припрема и израда промо. материјала (динара)		Извршилац посла
Управљач:	50.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	345.300,00	

- Организовање и учешће у различитим акцијама посвећених Голији, а поводом обележавања: Светског дана вода, Светског дана шума, Светског дана заштите биодиверзитета, Светског дана заштите животне средине, Светског дана резервата биосфере, Европске недеље шума, Светског дана туризма, Светског дана планина, Дана чистих планина и др.
- Планирано је учешће Управљача у складу са могућностима на традиционалним локалним манифестацијама, саборима, сеоским славама, славама цркава и манастира, ловачким манифестацијама, спортским такмичењима, сликарским колонијама, данима школа и данима општина и градова, данима јоргована и др.
- Организовање презентација о значају ПП „Голија“ за ученике, студенте и др.
- Организовање презентација, семинара, састанака и округлих столова посвећених одређеним проблемима везаним за Резерват биосфере „Голија - Студеница“.

Планирана средства за обележавање различитих датума, учешће на манифестацијама, презентацијама, семинарима, састанцима и округлим столовима посвећених активностима око Резервата биосфере „Голија - Студеница“ (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	700.000,00	Предузеће

- Планирана је сарадња са другим заштићеним подручјима, где ће се за запослене у ЈП „Србијашуме“ организовати студијско путовање.

Планирана средства за студијско путовање (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	450.000,00	Предузеће

- Вршиће се континуирана сарадња са локалним, регионалним и републичким штампаним и електронским медијима (текстови, репортаже, снимање и емитовање манифестација поводом обележавања еколошких датума, едукативне емисије и рад са школском децом, спортско-рекреативне активносту у парку, еко кампови и друго).
- Промоција вредности у визиторским центрима, шумским управама, шумским газдинствима и управи Парка природе „Голија“.

Планирана средства за угоститељске услуге - репрезентацију (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	400.000,00	Предузеће

3. Задаци и активности на развоју одрживог туризма

3.1. Смернице за развој одрживог туризма

Спровођење програма туристичке понуде подручја - У сарадњи са локалним туристичким организацијама са подручја Парка природе „Голија“ (Ивањица, Краљево, Рашка, Нови Пазар и Сјеница), планира се заједничка промоција туристичких атракција и туристичких програма у туристичким публикацијама и наступима на сајмовима туризма.

Израда општих, тематских и информативно пропагандних материјала Парка природе „Голија“ образовног и васпитног карактера: водич, проспект, брошура, каталог, флајер и остали промотивни материјал Парка природе.

Управљач ће и у 2025. години настојати да подстиче повећања степена диверзификације у циљу опстанка породичних газдинстава на подручју ПП „Голија“. Повећање степена диверзификације и развој економских активности у руралним подручјима кроз развој пословних активности, омогућава стварања нових радних места и директно увећање прихода газдинства и домаћинства. Такође, побољшањем квалитета живота у руралним подручјима смањује се депопулација руралних подручја.

3.2. План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма

Такође у 2025. години планирају се активности за успостављање Центра за посетиоце на Рудну (објект са просторијом за одржавање састанака и поставком, канцеларијом, кухињом, купатилом и спрат), за шта су потребна средства у износу од:

Планирана средства за се активности за успостављање Центра за посетиоце на Рудну (динара)		Извршилац посла
Управљач:	508.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	1.800.000,00	

За објект Центар за посетиоце „Одвраћеница“ у наредном периоду планира се одржавање објекта.

Планирана средства за одржавање Центра за посетиоце „Одвраћеница“ (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	500.000,00	Предузеће

Такође за објекте „Голијска Река“ и „Беле Воде“ у плану су инвестициона одржавања, за шта су потребна средства у износу од:

Планирана средства за инвестициона одржавања на објектима „Голијска Река“ и „Беле Воде“ (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	1.500.000,00	Предузеће

Планирана је санација и реконструкција шумарске куће (Бисер Вода, Шереметовица), за шта су потребна средства у износу од:

Планирана средства за санацију и реконструкцију шумарске куће (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	2.500.000,00	Предузеће

И за одржавање инфо центра за посетиоце у ШУ Ушће – Студеница, планиране су активности.

Планирана средства за одржавање инфо центра за посетиоце у ШУ Ушће - Студеница (динара)		Извршилац посла
Управљач:	100.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	150.000,00	

Планирана је израда пројектне документације и израда тематских програма за посетиоце и пратећег материјала.

Планирана средства за израду пројектне документације и израда тематских програма за посетиоце и пратећег материјала (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	700.000,00	Предузеће

VII Сарадња

1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом

Сарадња са локалном заједницом одвијаће се кроз све већу заступљеност локалне заједнице, заинтересованих субјеката за развојне и одрживе пројекте. Посебна активност одвијаће се са локалним становништвом кроз едукативне програме о могућностима органске производње, екотуризма и других развојних пројеката у самом парку.

Сарадња ће се одвијати и са другим значајним субјектима на територији Парка природе „Голија“ и локалном самоуправом (град Краљево, град Нови Пазар, општина Рашка, општина Ивањица и општина Сјеница), посебно у питањима решавање проблема комуналних питања и инфраструктурних пројеката.

Планирана средства за активности у области сарадње са локалним становништвом (динара)		Извршилац посла
Средства од накнада:	450.000,00	Предузеће

2. Сарадња са другим власницима и корисницима непокретности у ПП „Голија“

У 2025. години наставиће се сарадња са манастирима, црквама, власницима шума, са ЈП „Електропривреда Србије“, ЈП „Србијаводе“, ЈП „Скијалишта Србије“, Геолошким заводом Србије, Заводом за заштиту природе Србије, Заводом за заштиту споменика културе Србије, Министарством унутрашњих послова Србије.

Планира се сарадња са научним, истраживачким и образовним институцијама и то: Шумарским факултетом из Београда, Биолошким факултетом из Београда, Биолошким факултетом из Крагујевца, Шумарском школом из Краљева, Пољопривредно-хемијском школом „др Ђорђе Радић“ из Краљева, Институтом за шумарство из Београда, Институтом за биолошка истраживања „Синиша Станковић“, Институтом за Низијско шумарство из Новог Сада, Пољопривредним факултетом из Београда, Географским факултетом из Београда, Заводом за заштиту природе Србије, Покрајинским заводом за заштиту природе из Новог Сада, Заводом за заштиту споменика из Краљева, Заводом за заштиту споменика из Београда. Планира се сарадња са свим предузетницима са подручју ПП „Голија“.

3. Сарадња са невладиним организацијама

Сарадња са невладиним организацијама одвијаће се кроз подршку пројеката који доприносе промовисању подручја, подизању еколошке свести, пројекти из екотуризма и свим развојним пројектима. У 2025. години наставиће се успешна сарадња са следећим организацијама: Канцеларијом за младе ОУ општине Рашка,

Канцеларијом за младе ОУ општине Ивањица, Младим истраживачима Србије, Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије, Центром за истраживање биодиверзитета, Краљевским академским природњачким друштвом „Балкан“, Планинарско – еколошко удружење „РАС“ из Новог Пазара, Асоцијацијом за развој Ибарске долине – ИДА, Планинарским друштвом „Голија“ из Ивањице, Планинарским друштвом „Радочело“ из Ушћа, ПСК „Железничар“ из Краљева, ПСД „Гвоздац“ из Краљева, Бициклистичким клубом „Чикер“ из Краљева, Црквеним парохијама на подручју ПП „Голија“, извиђачима из Крагујевца, Еколошки покрет „Ибар“ из Краљева, Скијашким клубом „Амар Гарибовић“ из Сјенице, Ловачким удружењем „Краљево“, Удружењем за помоћ лицима са посебним потребама Рашка, Центром за децу и омладину „Дуга“ из Новог Пазара, Планинском заједницом „Голија“ Плешин – Рашка, Удружењем „Рудњански домаћини“ и Миколошким друштвима.

4. Међународна сарадња

Сарадња и размена искустава одвијаће се непосредно између самих заштићених подручја у региону и Европских резервата биосфере у области функционисања Резервата биосфере. Да би се у потпуности оствариле функције првог резервата биосфере у Србији, потребно је да се локалне заједнице са подручја ПП „Голија“ укључе у управљање резерватом биосфере и у том смислу управљач ће наставити са започетим активностима унапређења управљања РБ „Голија-Студеница“ у сарадњи са Министарством иностраних послова, Комисијом за UNESCO, Министарством заштите животне средине, Заводом за заштиту природе Србије и WWF. Такође ће се наставити сарадња и са представницима институција IUCN и UNDP.

5. Сарадња са информативним гласилима и стручним часописима

Наставиће се сарадња са информативним гласилима како на локалном тако и на регионалном и републичком нивоу, не само са електронским гласилима већ и штампаним гласилима, локалним и републичким новинама. Посебна активност је сарадња са стручним часописима као што су „Шумарство“, „Заштита природе“, „Еко ревија“, ревија „Шуме“. Сарадња са медијима: Медијски јавни сервис Србије, телевизија Ка Краљево, телевизија Мелос Краљево, телевизија Голија Ивањица, телевизија Коперникус Рашка, Регионална телевизија Нови Пазар, телевизија Јединство Нови Пазар.

VIII Посебни послови и задаци

Противпожарна заштита организоваће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама.

Противпожарна заштита одвијаће се кроз превентивну заштиту од пожара, проверу знања запослених на заштити од пожара, организовању едукативне радионице о значају заштите шума од пожара, одржавање апарата и опреме за гашење пожара (контролу и пуњење апарата за гашење пожара, одржавање возила идр), организовању против пожарних дежурстава у свим радним јединицама у Парку природе.

Шумска газдинства опремљена су са средствима и опремом за гашење пожара, тако да ће се у 2025. години иста одржавати, уз набавку вреће за течност високог капацитета. За планиране активности потребна су средства у износу од:

Планирана средства за противпожарну заштиту (динара)		Извршилац посла
Управљач:	200.000,00	Предузеће
Средства од накнада:	308.250,00	

IX Извори финансирања

Према Закону о заштити природе („Сл.гл.РС“, број 36/09, 88/10 и 91/10 – исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/2021) финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из: средстава Буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе; накнада за коришћење заштићеног подручја; прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем; средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе; Донација, поклона и помоћи и других извора у складу са законом.

Планирана средства за трошкове провизије за промет који се реализује преко рачуна /подрачуна код управе за трезор.

Трошкови за провизије (динара)		Извршилац посла
Управљач:	60.000,00	Предузеће

За реализацију Програма управљања ПП „Голија“ планирана су укупна средства за 2025. годину у износу од 118.864.331,00 динара од чега се планира учешће: средства Буџета Републике у износу од 36.531.696,00 динара, средства управљача у износу од 21.867.778,00 динара и средства накнаде за коришћење заштићеног подручја у износу од 60.464.857,00 динара.

Прилог: Финансиски план (Табела прихода и Табела расхода)

Програм урадили:

Драгован Луковић, стр.инж.зжс., референт за заштиту животне средине,
Мерсад Саитовић, дипл.инж.шум., самостални референт за приватне шуме и
заштиту животне средине

Александар Цветковић, дипл.инж.шум., самостални референт за заштиту животне
средине,

Драгољуб Шеклер, дипл.инж.шум., управник ПП „Голија“.

Управник Р.Ј., „Парк природе Голија“

Драгољуб Шеклер, дипл.инж.шум.

**ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2025. ГОДИНУ – Табела прихода Парка природе
"Голија"**

Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
1.	Средства Буџета Републике Србије	36.531.696,00
	1.1. Министарство заштите животне средине	36.531.696,00
	1.2. Друга министарства	0,00
	1.3. Остала средства Републике Србије	0,00
2.	Сопствени приходи	82.332.635,00
	2.1. Приходи од обављања делатности	21.867.778,00
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	60.464.857,00
	2.3. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја из претходне године	0,00
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	0,00
	3.1.	0,00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	0,00
	4.1.	0,00
	4.2.	0,00
	4.3.	0,00
5.	Остала средства	0,00
	5.1.	0,00
	5.2.	0,00
	Укупно приходи	118.864.331,00

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2025. ГОДИНУ – Табела расхода Парка природе "Голија"

Врста расхода	ПП "Голија"				
	Извори и износи средстава (у динарима)				
	Буџет РС	Сопствени приходи	Остала средства (накнаде)	Остала средства	Укупно
A.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја					
A.1. Чуварска служба	31.438.886,00	446.000,00	13.291.061,00	0,00	45.175.947,00
A.1.1. Бруто зараде чувара ЗП и руководиоца чуварске службе	31.438.886,00	0,00	2.607.135,00	0,00	34.046.021,00
A.1.2. Бруто зараде осталих чувара ресурса	0,00	0,00	982.726,00	0,00	982.726,00
A.1.3. Остали трошкови чуварске службе: гориво, регистрација, сервисирање возила.	0,00	416.000,00	865.000,00	0,00	1.281.000,00
A.1.4. Остали трошкови чуварске службе: службена униформа	0,00	0,00	979.200,00	0,00	979.200,00
A.1.5. Набавке средстава рада: набавка техничке опреме (мобилни телефони, камере за надзор и др.)	0,00	0,00	7.757.000,00	0,00	7.757.000,00
A.1.6. Остали трошкови за чуварску службу - усавршавање	0,00	30.000,00	100.000,00	0,00	130.000,00
A.2. Одржавање заштићеног подручја	2.792.810,00	1.575.882,00	16.383.516,00	0,00	20.752.208,00
A.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада (израда управљачких докумената, програма, пројеката, сарадња са локалним становништвом, институцијама и др.)	320.000,00	848.104,00	10.103.366,00	0,00	11.271.470,00
A.2.2. Активности на ажурирању и одржавању базе података ЗП и набавка опреме	0,00	253.038,00	500.000,00	0,00	753.038,00
A.2.3. Одржавање граница заштићеног подручја, израда и постављање табли - ознака и инфо табли	2.472.810,00	174.740,00	3.181.900,00	0,00	5.829.450,00
A.2.4. Управљање отпадом	0,00	100.000,00	2.290.000,00	0,00	2.390.000,00
A.2.5. Противпожарна заштита	0,00	200.000,00	308.250,00	0,00	508.250,00
A.3. Презентација заштићеног подручја	0,00	50.000,00	2.345.300,00	0,00	2.395.300,00
A.3.1. Припрема и израда промотивног материјала (флајери, брошуре, мајице...)	0,00	50.000,00	345.300,00	0,00	395.300,00
A.3.2. Студијско путовање	0,00	0,00	450.000,00	0,00	450.000,00
A.3.3. Угоститељске услуге - репрезентација	0,00	0,00	400.000,00	0,00	400.000,00
A.3.4. Трошкови везани око Резервата биосфере "Голија-Студеница" (семинари, састанци, презентације, предавања, сајмови, традиционалне манифестације, радионице, школе у природи...)	0,00	0,00	700.000,00	0,00	700.000,00
A.3.5. Активности у области сарадње са локалним становништвом	0,00	0,00	450.000,00	0,00	450.000,00
Укупно A.0	34.231.696,00	2.071.882,00	32.019.877,00	0,00	68.323.455,00
B.0. Управљање посетиоцима					
B.1. Одржавање центара за посетиоце "Голијска река" и "Беле Воде"	0,00	0,00	1.500.000,00	0,00	1.500.000,00
B.2. Одржавање Центра за посетиоце Одарвеница	0,00	0,00	500.000,00	0,00	500.000,00
B.3. Санација и реконструкција шумарске куће (Бисер Вода, Шереметовица)	0,00	0,00	2.500.000,00	0,00	2.500.000,00
B.4. Активности за успостављање Центра за посетиоце на Рудину	0,00	508.000,00	1.800.000,00	0,00	2.308.000,00
B.5. Одржавање инфо центра за посетиоце у ШУ Ушће - Студеница (припрема и штампање поставке)	0,00	100.000,00	150.000,00	0,00	250.000,00
B.6. Израда остале пројектне документације и израда тематских програма за посетиоце и пратећег материјала	0,00	0,00	700.000,00	0,00	700.000,00
Укупно B.0	0,00	608.000,00	7.150.000,00	0,00	7.758.000,00
B.0. Регулисање имовинско правних односа					
B.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.2.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Укупно B.0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Г.0. Праћење и унапређење стања заштићених подручја					
G.1. Наставак мониторинга меведа	400.000,00	0,00	400.000,00	0,00	800.000,00
G.2. Мониторинг гљива	200.000,00	0,00	250.000,00	0,00	450.000,00
G.3. Анализа лековитог биља на подручју Парка природе "Голија"	200.000,00	0,00	500.000,00	0,00	700.000,00
G.4. Мониторинг културног наслеђа	300.000,00	0,00	350.000,00	0,00	650.000,00
G.5. Мониторинг геог. наслеђа	200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	400.000,00
G.6. Конзервација и усмерено коришћење шумских генетичких ресурса на подручју ПП "Голија" са посебним освртом на ендемичне, ретке и угрожене врсте биљака	0,00	0,00	1.700.000,00	0,00	1.700.000,00
G.7. Мониторинг влажних станишта	300.000,00	0,00	400.000,00	0,00	700.000,00
G.8. Израда и реализација програма реинтродукције ишч. врста (липљен река Студеница)	500.000,00	0,00	700.000,00	0,00	1.200.000,00
G.9. Анализа понуде локалних производа и израда програма за унапређење производње хране органског порекла и трошкови реализације	0,00	0,00	250.000,00	0,00	250.000,00
G.10. Спелеолошка истраживања	200.000,00	0,00	250.000,00	0,00	450.000,00
G.11. Реконструкција и конзервација објекта градитељског наслеђа	0,00	0,00	350.000,00	0,00	350.000,00
G.12. Активности на збрињавању дивљих животиња	0,00	100.000,00	50.000,00	0,00	150.000,00
Укупно G.0	2.300.000,00	100.000,00	5.400.000,00	0,00	7.800.000,00
Д.0. Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса					
D.1. Уређење локалних путева у ЗП	0,00	2.846.160,00	3.825.460,00	0,00	6.671.620,00
D.2. Радови на уређењу простора, односно постављање мобилијара, пешачких стаза	0,00	0,00	9.455.540,00	0,00	9.455.540,00
D.3. Пројекти и програми у области рибарства	0,00	54.500,00	2.553.980,00	0,00	2.608.480,00
D.4. Израда Основа газдовања у државним шумама и Програма газдовања шумама сопственика, производња сажног материјала и пошумљавање	0,00	6.418.609,00	0,00	0,00	6.418.609,00
D.5. Радови на гајењу и заштити шума	0,00	9.668.627,00	0,00	0,00	9.668.627,00
Укупно D.0	0,00	18.987.896,00	15.834.980,00	0,00	34.822.876,00
Е.0. Остали некатегорисани послови					
E.1. Провизија	0,00	0,00	60.000,00	0,00	60.000,00
E.2. Набавка Дозволе Министарства за сакупљање дивље флоре и фауне	0,00	100.000,00	0,00	0,00	100.000,00
Укупно E.0	0,00	100.000,00	60.000,00	0,00	160.000,00
	36.531.696,00	21.867.778,00	60.464.857,00	0,00	118.864.331,00

ПАРК ПРИРОДЕ "ГОЛИЈА"

РАСПОДЕЛА ОБЕЗБЕЂЕЊА ПОТРЕБНИХ РАСХОДА У 2025. ГОДИНИ		
Врсте расхода: Бруто зараде чувара ЗП		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	2.607.135,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	31.438.886,00
1.	Трошкови људских ресурса	
1.1.	Бруто зараде чувара	31.438.886,00
2.	Трошкови пројектних активности	
2.1.		
УКУПНО расходи		34.046.021,00

Врсте расхода: Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања ЗП и материјални трошкови њиховог рада		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	10.951.470,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	320.000,00
1.	Трошкови људских ресурса	
1.1.	Бруто зараде стручног особља	320.000,00
2.	Трошкови пројектних активности	
2.1.		
УКУПНО расходи		11.271.470,00

Врсте расхода: Обележавање граница заштићеног подручја		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	3.356.640,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	2.472.810,00
1.	Трошкови људских ресурса	
1.1.		
2.	Трошкови пројектних активности	
2.1.	Трошак ангажовања компаније путем јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	2.472.810,00
УКУПНО расходи		5.829.450,00

Врсте расхода: Наставак мониторинга медведа		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	400.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	400.000,00
1.	Трошкови људских ресурса	
1.1.		
2.	Трошкови пројектних активности	
2.1.	Трошак ангажовања научно истарживачке институције - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	400.000,00
УКУПНО расходи		800.000,00

	Врсте расхода: Мониторинг гљива	
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	250.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	200.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања стручне институције путем јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	200.000,00
	УКУПНО расходи	450.000,00

	Врсте расхода: Анализа лековитог биља	
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	500.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	200.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања стручне институције јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	200.000,00
	УКУПНО расходи	700.000,00

	Врсте расхода: Мониторинг културног наслеђа	
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	350.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	300.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања стручне институције јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	300.000,00
	УКУПНО расходи	650.000,00

	Врсте расхода: Мониторинг гео наслеђа	
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	200.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	200.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања стручне институције путем јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	200.000,00
	УКУПНО расходи	400.000,00

	Врсте расхода: Мониторинг влажних станишта	
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	400.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	300.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања стручне институције путем јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	300.000,00
	УКУПНО расходи	700.000,00

	Врсте расхода: Израда и реализација програма реинтродукције ишчезлих врста	
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	700.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	500.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања стручне институције путем јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	500.000,00
	УКУПНО расходи	1.200.000,00

	Врсте расхода: Спелеолошка истраживања	
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	250.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	200.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Трошак ангажовања стручне институције путем јавне набавке - ТРЕЋЕГ ЛИЦА	200.000,00
	УКУПНО расходи	450.000,00

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Број 003228562 2024 14850 004 006 501 100
Датум: 29.11.2024. године
Немањина 22-26
Београд

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број:

Датум: 29.11.2024 год.

Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

На основу члана 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), члана 23. став 2. и члана 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18-др. закон и 47/18), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12), Уредбе о еколошкој мрежи, („Службени гласник РС”, бр. 102/10) и Уредбе о заштити Парка природе Голија („Службени гласник РС”, бр. 45/01 и 47/09), решавајући по захтеву ЈП „Србијашуме”, за издавање услова заштите природе, Министарство заштите животне средине, државни секретар Сара Павков, по Решењу о овлашћењу број 001737340 2024 14850 008 005 000 001 од 23.5.2024. године, доноси:

РЕШЕЊЕ о условима заштите природе

На основу Стручне основе 03 број 020-4471/2 од 28.11.2024. године, а у складу са Законом о заштити, Уредбе о режимима заштите, Уредбе о еколошкој мрежи, Уредбе о заштити Парка природе Голија, као и у складу са Просторним планом подручја посебне намене Парка природе Голија („Службени гласник РС”, број 16/09), односно Просторним планом подручја посебне намене манастира Студеница („Службени гласник РС”, број 2/20), издаје се Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Парком природе „Голија” за 2025.годину. Активности на изради Програма се могу реализовати под следећим условима:

- 1) Програм управљања треба да садржи врсту и облик активности, динамику реализације послова и висину потребних средстава за реализацију истих;
- 2) Програмом управљања планирати мере заштите, очувања, уређења и унапређења заштићеног подручја и спроводити их у складу са прописаним режимом заштите;
- 3) Планирати израду управљачких докумената (планова и извештаја, као што је извештај о остваривању годишњег програма управљања - сажет приказ реализације и др.);
- 4) За потребе одржавања заштићеног подручја, као и уређења простора и одрживог коришћења природних ресурса потребно је планирати унапређење стручне, као и подизање капацитета чуварске службе;
- 5) Обележавање граница заштићеног подручја и локалитета у режиму заштите I и II степена урадити то у складу са правилником којим се регулише обележавање заштићених природних добара;
- 6) Планирати обнављање постојећих и постављање нових табли и обележја на територији Парка, у складу са јединственим идејним решењима за Парк и потребама локалитета;
- 7) Потребно је придржавати се мера заштите прописаних Уредбом о еколошкој мрежи, које треба предвидети Програмом управљања, а посебно следеће мере:

- забране уништавања и нарушавања станишта, као и уништавања и узнемиравања дивљих врста,
 - забране промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршњаци итд.),
 - спречавања и смањења, односно контроле и санације свих облика загађивања;
- 8) Предвидети унапређење базе података у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном природном добру;
- 9) Програмом управљања предвидети научно-истраживачки рад који ће се заснивати на спровођењу различитих специјалистичких и мултидисциплинарних истраживања, који би се изводили према посебним пројектима и програмима (мониторинг и идентификација ендемичних, ретких и угрожених биљних врста, шумских заједница, комерцијалних врста лековитог и ароматичног биља, природних травњака и инвазивних врста, дивљачи, ихтиофауне и онитофауне, гљива, као и истраживања флоре, фауне и спелеолошка истраживања);
- 10) У складу са режимом заштите планирати очување и унапређење посебних природних вредности подручја и њихово наменско коришћење. Обезбедити услове, мишљења и сагласности од свих надлежних органа, организација и установа за све радове на заштићеном природном добру;
- 11) Програмом дефинисати активности на заштити и управљању шумама (заштита шума од сушења, мониторинг сипаца поткорњака, противпожарна заштита), нега и обнављање шума - неговање засада и пошумљених површина, пошумљавање голети и површина насталих процесом сушења шума, као и сакупљање семена и производњу садног материјала, планирање и уређивање шума, премер шума, коришћење шума - спровођење годишњих редовних планова сеча обнављања и плана проредних сеча у складу са основама газдовања и програмима газдовања шумама сопственика;
- 12) Планирати активности на заштити, развоју и управљању водама и пољопривредним земљишту;
- 13) Дефинисати активности у циљу заштите риболовног подручја и ихтиофауне у складу са Програмом управљања рибарским подручјем који мора бити усаглашен са Планом управљања и другим управљачким актима;
- 14) Програмом предвидети вођење евиденције о људским активностима, делатностима и процесима који су у супротности са актом о заштити и који представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја, и о податке о томе достављати Заводу;
- 15) Планирати управљање отпадом са чишћењем и уклањањем смећа и постављање табли забране бацања смећа;
- 16) Програмом управљања предвидети активности у функцији развоја туризма, као и уређење шумарских кућа, израда пројектне документације, пројекат оживљавања старих воденица, реализација туристичких програма);
- 17) Наставити сарадњу са службама у општинама Ивањица, Краљево, Рашка, Сјеница и Нови Пазар, свим надлежним органима, јавним предузећима, установама и организацијама, ради очувања и унапређења заштићеног подручја;
- 18) Планирати промоцију вредности заштићеног подручја кроз следеће активности: школе у природи и истраживачки кампови, медијско приказивање, штампање промотивног материјала, едукативно-промотивне активности, обележавање еколошких датума и др.;
- 19) Планирати развој културно-образовних и информативно-пропагандних активности (снимање репотража, израда тематских програма, организовање презентација, семинара, састанака, округлих столова посвећених Резервату биосфере, учешће на самовима, организовање манифестација, акција, спортских догађаја, студијских путовања и образовних активности);
- 20) Посебну пажњу посветити мерама заштите у случају акцидентних ситуација, посебно пожара (планирати организовање активних дежурстава као превентивну меру). Предвидети одговарајуће мере заштите природе и животне средине;

21) У случају појаве шумских пожара, потребно је у програме мониторинга укључити и мониторинг опожарених површина, ради праћења процеса сукцесије и брзине и праваца обнове живог света;

22) Јединичне податке у оквиру научноистраживачких пројеката и активности управљача и других институција и организација у заштићеном подручју прикупити уз помоћ апликације „Теренска“;

23) За све радове и активности који изискују решење о одобрењу за изградњу или грађевинску дозволу, неопходна је израда идејног решења и пројектне документације у поступку прибављања дозвола и сагласности у оквиру прописаних процедура области планирања и изградње;

24) Ови услови не ослобађају обавезе подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.

Образложење

ЈП „Србијашуме“, ул. Булевар Михајла Пупина 113, 11070 Нови Београд, упутило је захтев, Министарству заштите животне средине за издавање услова заштите природе, за израду Програма управљања Парком природе „Голија“ за 2025. годину.

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије, издао је Стручну основу (03 бр. 020-4471/2 од 28.11.2024. године) по предметном захтеву.

У оквиру Програма за 2025. годину предвиђене су следеће активности: израда управљачких докумената, обележавање граница подручја и локалитета у режиму заштите I и II, стручно усавршавање и опремање подручја, чување, одржавање, презентација, праћење и унапређење стања заштићеног подручја, мониторинг природних вредности, активности на газдовању шумама, уређење простора, презентација, развој одрживог туризма, едукација, сарадња са другим институцијама.

Констатовано је да предметни простор обухвата заштићено подручје Парка природе „Голија“ у коме су дефинисани режими заштите I, II и III степена (Уредба о заштити Парка природе Голија). Предметни простор представља еколошки значајно подручје „Голија“ еколошке мреже Републике Србије, у чијем су обухвату међународно и национално значајно подручје за птице „Голија“ (IBA - Important Bird Area) са класификационим кодом RS029IBA, међународно значајно подручје за биљке „Голија“ (IPA подручје – Important Plants Area), одабрано подручје за дневне лептире „Голија“ (PBA – Prime butterfly Area) са класификационим кодом 09 и Емералд подручје „Голија“ са недодељеним класификационим кодом. Парка природе „Голија“ је проглашен за Резерват биосфере „Голија-Студеница“ у оквиру UNESCO-вог Програма Човек и биосфере (Man and Biosphere – MAB).

За подручје Парка природе „Голија“ урађена је нова Студија заштите Парк природе „Голија“ са утврђеним границама и режимима заштите (<https://www.ekologija.gov.rs/obavestjenja/zastita-prirode/obavestjenje-o-postupku-pokretanja-zastite-parka-prirode-golija> постављена на званичну web страницу Министарства за заштиту животне средине 18.08.2020. године). На основу члана 42. став 8. Закона о заштити природе сматра се да је покренут поступак заштите, а до доношења акта о проглашењу примењују се мере прописане у студији заштите.

У складу са горе наведеним издаје се Решење о условима заштите природе за израду Програма управљања Парком природе „Голија“ за 2025. годину. За све друге радове и активности на предметном подручју или промене планске-пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.

Подносилац захтева је платио Републичку административну таксу, као и таксу за издавање Решења о условима заштите природе у износу од 10.960,00 динара, по тарифном броју 186а Закона о републичким административним („Службени гласник РС”, бр. 43/03,

51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. изн., 55/12 - усклађени дин. изн., 93/12, 47/13 - усклађени дин. изн., 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. изн., 45/15 - усклађени дин. изн., 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. изн., 61/17 - усклађени дин. изн., 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 38/19 - усклађени дин. изн., 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. изн., 144/20, 62/21 - усклађени дин. изн., 138/22, 54/23 - усклађени дин. изн., 92/23, 59/24 - усклађени дин. изн. и 63/24 - измена и допуна усклађених дин. изн.)

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 590 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05-др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. изн., 55/12 - усклађени дин. изн., 93/12, 47/13 - усклађени дин. изн., 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. изн., 45/15 - усклађени дин. изн., 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. изн., 61/17 - усклађени дин. изн., 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 38/19 - усклађени дин. изн., 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. изн., 144/20, 62/21 - усклађени дин. изн., 138/22, 54/23 - усклађени дин. изн., 92/23, 59/24 - усклађени дин. изн. и 63/24 - измена и допуна усклађених дин. изн.).

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

Достављено:

- ЈП „Србијашуме”
- ул. Булевар Михајла Пупина 113, 11070 Нови Београд
- Завод за заштиту природе Србије
- Јапанска 35, 11070, Нови Београд
- Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини,
- Др. Ивана Рибара 91, 11070 Нови Београд
- Архива